

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 32

DOM
2016-03-17
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
2481-16

SÖKANDE

Relita Industri & Skadeservice AB, 556530-9233

Ombud:

Advokaterna Liselott Fröstad och Jenny Kenneberg
Andersson Gustafsson Advokatbyrå KB
Box 3124
103 62 Stockholm

MOTPART

AB Familjebostäder, 556035-0067

Ombud:

Cecilia Stenfalk
c/o Stadsdelningskontoret, Juridiska avdelningen
Allmänjuridiska avdelningen
Hantverkargatan 3 A, 2tr
105 35 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Relita Industri & Skadeservice AB:s ansökan om överprövning av AB Familjebostäders upphandling "Ramavtal för saneringsarbeten", dnr. 2015/0284-2.5.1.

Ankomstdatum
2016-03-17

Dok.Id 710289

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se www.domstol.se/forvaltningsratt	08-561 680 01	måndag – fredag 08:00-16:30

YRKANDEN M.M.

AB Familjebostäder har genomfört en upphandling av "Ramavtal för saneringsarbeten", dnr. 2015/0284-2.5.1. Anbudsgivaren Relita Industri & Skadeservice AB tilldelades inte kontrakt genom upphandlingen.

Relita Industri & Skadeservice AB (Relita) yrkar rättelse, i form av en förnyad anbudsprövning varvid Relitas anbud ska tas upp till utvärdering, och anför bl.a. följande. AB Familjebostäder har brutit mot principerna om likabehandling, transparens och proportionalitet. Relitas anbud har förkastats trots att samtliga obligatoriska krav enligt förfrågningsunderlaget, inklusive kraven på avslutade referensuppdrag, de facto är uppfyllda. I vart fall har det inte stått i rimlig proportion till den påstådda bristen i Relitas anbud att förkasta det utan att begära ett förtydligande enligt 9 kap. 8 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU. Den enda eventuella bristen i anbudet är att uppgiften om tidsperiod har angetts för samtliga uppdrag åt beställaren istället för, som AB Familjebostäder avsett, endast det aktuella referensuppdraget. Proportionalitetsprincipen bör innebära att den upphandlande myndigheten ska vidta de minst ingripande åtgärder som står till buds innan ett beslut om att förkasta anbudet fattas. Det är tillåtet att konkretisera tidigare lämnade uppgifter. Relita har det lägsta priset och har lidit skada genom att inte tas med till utvärderingen.

AB Familjebostäder bestrider yrkandet och anför bl.a. följande. Alla inkomna anbud har prövats utifrån de förutsättningar som har angetts i förfrågningsunderlaget. AB Familjebostäder har inte brutit mot principerna i 1 kap. 9 § LOU. Eftersom Relita inte uppfyllde samtliga ska-krav var AB Familjebostäder på grund av likabehandlingsprincipen tvunget att förkasta Relitas anbud. Anbudet innehöll fel som gör att det rätteligen ska förkastas. Kravet att referensuppdragen skulle vara avslutade var ett viktigt krav.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 16 kap. 6 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU, ska rätten besluta att en upphandling ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts, om den upphandlande myndigheten brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU och detta medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada.

Den huvudsakliga frågan för förvaltningsrätten att ta ställning till i målet är om AB Familjebostäders upphandling strider mot grundläggande upphandlingsrättsliga principer.

Av handlingarna i målet framgår bl.a. följande.

Anbudet från Relita har förkastats av AB Familjebostäder med motiveringen att det brister i kravuppfyllnad. AB Familjebostäder har bedömt att tre av de referensuppdrag som Relita har angett i sitt anbud inte uppfyller kravet avseende att dessa tre referensuppdrag ska vara slutförda.

Hur anbudsgivaren ska redovisa de i målet aktuella referensuppdragen anges i under AFB.52 punkt 3.1.2 och punkt 3.2.2.1 i förfrågningsunderlaget.

Det ena referensuppdraget, "Referensuppdrag 2", ska enligt vad som anges under ABF.52 punkt 3.1.2 ha "slutförts (dvs. enbart slutfört uppdrag accepteras) någon gång under de tre (3) senaste åren räknat från sista anbudsdag." I anbudsgivarens uppgifter ska i denna del bl.a. tidsperiod framgå ("Ange tidsperiod:") och anbudsgivaren ska även kryssa i rutan "Ja" beträffande att referensuppdraget slutförts någon gång under de tre senaste åren räknat från sista anbudsdag. Även under ABF.52 punkt 3.2.2.1 anges att de andra två referensuppdragen ska ha "slutförts (dvs. enbart slutfört uppdrag accepteras) någon gång under de tre (3) senaste åren räknat från

sista anbudsdag.” I anbudsgivarens uppgifter ska också för dessa två referensuppdrag bl.a. tidsperioderna framgå (*”Ange tidsperiod:”*) och anbudsgivaren ska också kryssa i rutan *”Ja”* beträffande att respektive referensuppdrag slutförts någon gång under de tre senaste åren räknat från sista anbudsdag. Kontaktuppgifter och liknande ska även anges för samtliga av referenserna.

Relita har i sitt anbud angett tidsperioderna *”2002-pågående”* för två av referensuppdragen och *”1998-pågår”* för det tredje. Relita har för respektive referensuppdrag kryssat i rutan *”Ja”* bredvid kravet att referensuppdraget ska ha slutförts någon gång under de tre senaste åren räknat från sista anbudsdag.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Med hänsyn till förfrågningsunderlagets tydliga utformning anser förvaltningsrätten att en normalt omsorgsfull anbudsgivare inte kan ha uppfattat kraven på angivande av tidsperiod på annat sätt än att start- och slutdatum ska anges för de slutförda referensuppdragen. Förvaltningsrätten bedömer vidare att det krav som AB Familjebostäder har uppställt i förfrågningsunderlaget på att de angivna referensuppdragen ska vara avslutade, och att tidsperioden för uppdragen ska framgå, är relevant för den aktuella upphandlingen. För referenstagningen krävs enligt förfrågningsunderlaget att anbudsgivaren lämnar uppgifter om konkreta referensuppdrag. Enligt förvaltningsrätten kan Relitas jakande svar i kryssrutorna inte ställa till rätta att Relita inte angett referensuppdragen på ett korrekt sätt enligt vad som efterfrågas i förfrågningsunderlaget. Vad Relita framhåller om att det även anges i förfrågningsunderlaget att AB Familjebostäder kommer att kontakta berörda referenspersoner för kontroll av lämnade uppgifter samt inhämtande av referensomdömen saknar enligt förvaltningsrätten betydelse, eftersom detta anges vara en del av den senare kvalificeringen.

Uppgifterna i anbudet om tidsperioderna framstår enligt Relita som en uppenbar felskrivning eller missuppfattning av frågans innebörd. Relita gör gällande att AB Familjebostäder har kunnat begära ett förtydligande av uppgifterna och att en kompletterande kontroll i vart fall borde ha genomförts sedan Relita, efter tilldelningsbeslutet, påtalat felaktigheten i AB Familjebostäders bedömning. Enligt Relita är det dessutom i sammanhanget uppenbart att ett och samma uppdrag inte har utförts under 14 respektive 16 års tid. Relita anför som förklaring till angivelserna om att uppdragen är pågående att Relita, mot bakgrund av att kryssmarkeringarna utgör bekräftelser av att referensuppdragen har slutförts, med fog tolkat frågeställningen såsom att den avser en annan typ av uppgift. Relita har därför lämnat uppgifter om under vilka tidsperioder uppdragen har utförts i en vidare bemärkelse.

Av principen om likabehandling av leverantörer följer att samtliga anbud ska stämma överens med vad som anges i förfrågningsunderlaget för att en objektiv jämförelse av anbuden ska vara möjlig. Den upphandlande myndigheten har normalt ingen skyldighet att kontrollera lämnade uppgifter utan ska jämföra uppgifterna i anbuden och de krav som angetts i förfrågningsunderlaget. Förfrågningsunderlaget är enligt förvaltningsrätten i dessa delar tydligt. I de fall när en upphandlande myndighet har varit otydlig i sitt förfrågningsunderlag framstår det enligt förvaltningsrättens mening som mer befogat av en myndighet att eventuellt begära in förtydligande uppgifter. Förvaltningsrätten konstaterar att restriktivitet vad gäller att begära in förtydliganden av lämnade anbud också är en logisk följd av att likabehandlingsprincipen skall upprätthållas. Enligt vad som framgår av 9 kap. 8 § LOU får en upphandlande myndighet tillåta att en anbudsgivare rättar en uppenbar felskrivning, felräkning eller något annat uppenbart fel i anbudet och myndigheten får begära att ett anbud förtydligas eller kompletteras om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning. AB Familjebostäder har inte haft någon skyldighet att bereda Relita tillfälle att ändra sitt anbud. Enligt förvaltningsrätten skulle det vidare strida mot

likabehandlingsprincipen att efter anbudstidens utgång ge en anbudsgivare tillfälle att komplettera sitt anbud med uppgifter som krävs för att uppfylla obligatoriska krav enligt förfrågningsunderlaget.

Sammantaget anser förvaltningsrätten att AB Familjebostäder inte har agerat i strid med de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i lagen. I målet har inte heller i övrigt framkommit skäl för ingripande mot upphandlingen med stöd av 16 kap. 6 § LOU. Relitas ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Eva Pedersen

Rådman

Katri Andersson har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.